

Misie za každou cenu, aneb víme, co je pro vás nejlepší!

KRŠNOVA MILOST MEZI DĚTMI

Jitka Schlichtsová

V zakládající listině Mezinárodní společnosti pro vědomí Krišny¹ je kladen důraz na šíření vědomí Kršny, tedy na misijní činnost jako základní povinnost každého oddaného.² Misie hnutí má mnoho podob. Někdy je otevřeně prezentována, tedy se jí můžeme zúčastnit dobrovolně (veřejné zpívání a prodej knih a dárků v ulicích, programy pro veřejnost v jednotlivých komunitách), jiné misijní aktivity probíhají téměř tajně – např. v českých školách a školkách, které mají být podle zákona nenáboženské,³ jako vzdělávací programy o Indii.

V minulém Dingiru jsem se věnovala problematické historii světových gurukul – škol hnutí Haré Kršna a snahám tohoto hnutí se s případy týrání a zneužívání dětí vyrovnat.⁴ Rovněž čestí oddaní Kršny se v letech 1994–1997 neúspěšně pokoušeli o založení vlastní gurukuly na Kršnově dvoře v Městečku u Benešova.⁵ Tento pokus však ztroskotat na nedůvěře českého ministerstva školství vůči vágně formulovanému projektu, z něž nebylo možné rozhodnout, zda by navrhovaný způsob výuky naplňoval státní kurikulum, a na nezralosti samotné komunity, která se téměř rozpadla právě ve chvíli, kdy se podařilo nalézt způsob, jak děti na Kršnově dvoře vyučovat bez nutnosti zřízení soukromé školy.⁶ Rodiče s dětmi, pro něž byl projekt gurukuly připravován, komunitu opustili a na farmě Kršnúv dvůr nezůstal téměř kámen na kameni.

Nyní dorůstá do školního věku další generace českých Kršnových dětí. Současná legislativa⁷ umožňuje dětem z Kršnova dvora domácí vzdělávání pod podmínkou,

že alespoň jeden z rodičů dosáhl nejméně středoškolské úrovně vzdělání s maturitou. Úkolu domácího vzdělávání se ujal Pavel Vojkovský (duchovním jménem Prys-kírti dás). Na farmě vyučuje celkem čtyři děti. Mezi aktivitami hnutí Haré Kršna v současné době najdeme hned několik programů zaměřených na děti.

Pod vedením Pavla Vojkovského se nyní z farmy stává o víkendů jakési centrum dětských aktivit hnutí. Současně s domácím vzděláváním zde totiž organizuje také Dětský klub Hanumán. Misijní stránka tohoto projektu je zřejmá: hlavní činností klubu je příprava aktivit pro děti v rámci pravidelných programů pro veřejnost na farmě Kršnúv dvůr, v sobotu jezdí na výlety. Dětský klub Hanumán, jak uvádí na facebookových stránkách,⁸ je určen dětem od pěti let věku, kterých se každou neděli schází až deset. Děti se účastní programu na farmě, chodí na procházky do okolí, věnují se výtvarné činnosti, zkoušejí divadelní představení pro návštěvníky nebo se učí básničkám a písničkám a hravou formou se seznamují s učením hnutí Haré Kršna.

Na uvedených facebookových stránkách je možné si prohlédnout fotografie i videozáznamy dětských aktivit. Například na videozáznamu z oslavy svátku Šrí Kršna Janmaštamí⁹ můžeme vidět děti jako božstva na nosítkách, nebo si poslechnout dětskou lidovou písničku „Skákal pes přes oves“ ve verzi hnutí Haré Kršna.¹⁰ Všechny tyto aktivity i propagace klubu působí velmi propracovaně a mají jistě u dětí i rodičů úspěch. Někteří rodiče jsou vděční za takovou nabídku, protože se mohou věnovat jiným aktivitám na farmě. Děti i rodiče se tak na farmu pravidelně vrací.

Mnohem problematictější aktivitou, než by se na první pohled mohlo zdát, se uká-

zaly programy, které hnutí Haré Kršna nabízí školám a školkám. Jak tyto programy probíhají, se dozvídáme z několika videozáznamů umístěných na serveru www.youtube.com. Několik členů hnutí vždy přijede do školy či školky, která projeví zájem. V rámci připraveného programu vyprávějí dětem příběhy z Kršnova života, naučí je písničku, tanec, nechají je zapálit tyčinku a nakonec za odměnu dětem rozdají obrázky Kršny a nějakou tu sladkost. O skutečném uctívání Kršny se příliš nemluví. Na první pohled by se zdálo, že se jedná o velmi pěknou aktivitu, která má českým školákům přiblížit některé prvky života v Indii – tak je také program prezentován. Pokud se ale podíváme pod povrch jednotlivých úkonů a do učení hnutí, misijní role této aktivity je zcela nasadě. Písničky a tance, které oddaní ve škole děti učí, jsou

Při programu klubu Hanumán.

Při obřadu Vidyarambha samskára.

Duchovní říkanka

Paci, paci, pacičky,
Krišna pase kravičky.

A v hmotném světě:
Paci, paci, paci,
táta je zas v práci.
Od pondělí do pátku,
vydělává na splátku.

Takhle to dopadá, když si chceme „hrát na Boha“ v hmotném světě. Raději se vraťme zpátky domů, zpátky k Bohu a pojďme pást s Krišnou ty kravičky.

Napsal: Priya-kirtí dás. Dostupné na webu: <https://www.facebook.com/dkhanuman?fref=ts>.

Písnička: Jedna dvě Krišna jde

Jedna dvě Krišna jde,
sebral džbáněk másla.
Pospíchal k Jamuně,
Jašóda jen žasla.

Na břeh se posadil,
na flétnu zapískal.
„Opičky, pasáči!
Hele, co jsem získal!“

Gópie Ho viděly,
jak ten džbáněk nese,
rychle se schovaly
u Jamuny v lese.

Potom se rozběhly
domů do vesničky
žalovat na Krišnu,
gópy a opičky.

Maminky však viděly
jak Krišna jen září,
domů všichni odchází
s úsměvem na tváři.

Text: Iččhadhari deví dásí. Dostupné na webu: http://www.youtube.com/watch?v=nGXRgsgZ1Co&feature=share&list=UUqsApvx4-U-H4Ixx_h_9gA

Krišna běží do lesa

Krišna běží do lesa,
má flétničku zlatou.
Nad ním modrá nebesa,
za ním máma s tátou.

Pasáčekové taky běží,
že si s Krišnou budou hrát.
Až ho chytí, tak se smějí,
Krišna je náš kamarád.

Dostupné na webu: <http://www.youtube.com/watch?v=qVLKtj7ERo0&feature=youtu.be>.

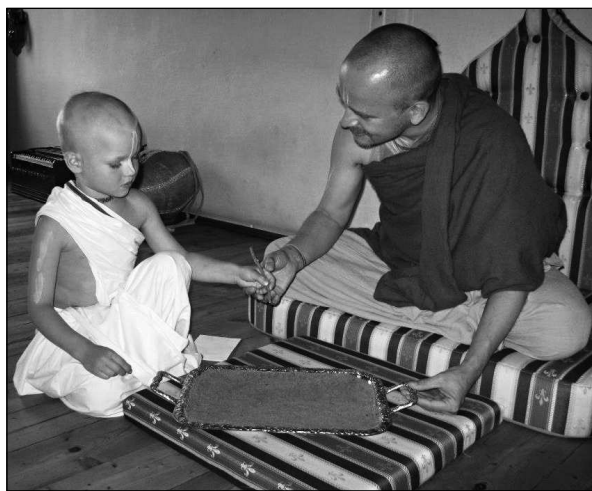
Vybrala: Jitka Schlichtsová

určené k uctívání boha Kršny, rovněž tak zapálení tyčinky a pohyby, které s ní děti před božstvem dělají. Na videu¹¹ se děti ze školky v Litomyšli učí zpívat zjednodušený text písně Góvinda Jaya Jaya: „Góvinda Jaya Jaya, Gopala Jaya Jaya!“¹² Góvinda i Gopala jsou jiná jména používaná pro Kršnu jako nejsvrchovanějšího Boha a jeho podobu v dětském věku a dospívání, kdy byl pasáčkem krav. „Jaya, jaya“ je oslavným zvoláním. Pokud tedy slova písně přeložíme, zpívají děti na videu: Kršnovi sláva, sláva, Kršnovi sláva, sláva! Rovněž obrázky, které děti dostávají domů, nejsou v pojetí hnutí Haré Kršna jenom obrázky. Oddaní věří, že božstvo v obrazech a sochách skutečně osobně přebývá, děti si tedy odnášejí domů samotného Kršnu. Na závěr programu děti dostanou také již zmíněnou sladkost. Příslušníci hnutí Haré Kršna ale nesmějí požívat ani nikomu nabízet jídlo, které nebylo rituálně obětováno Kršnovi. Logicky z toho vyplývá, že i tyto sladkosti, které děti dostanou v průběhu programu, byly rituálně obětovány a staly se tak nositeli energií samotného Kršny. Takto obětované jídlo má podle učení hnutí Haré Kršna člověka duchovně proměňovat přímým působením Kršny, a je proto považováno za nejefektivnější misijní prostředek.

Všechny zmíněné aktivity, které hnutí Haré Kršna pro děti připravuje, jsou velice dobře vymyšlené, propracované a profesionálně provedené. Děti se dozvědí a naučí jistě mnoho nových a zajímavých věcí násilnou, hravou formou a domů si odnesou hezké zážitky. Mimo nich však také, a to je zjevně hlavním cílem, s sebou domů nevědomky odnášejí vědomí Kršny i jeho stálou přítomnost, které mají dítě i jeho rodiče přivádět do hnutí znovu a znovu, až se podle učení Kršnovi zcela oddají a připojí k Mezinárodní společnosti pro vědomí Kršny, aby i oni svou misijní činností přivedly ke Kršnovi další duše trpící v hmotném světě. ■

Poznámky

- 1 Angl. zkr. ISKCON, hnutí Haré Kršna. V českém názvu, pod nímž je hnutí registrováno, je přejat tvar Krišna, který odpovídá sanskrtské transliteraci do angličtiny. České transliteraci však více odpovídá tvar Kršna, který ve zbytku textu používám.
- 2 GÓSVÁMÍ, Satsvarūpa dása. *Prabhupáda*. Praha: Bhaktivedanta Book Trust, 2001, s. 78.

Obřad Vidyárambha samskára je vykonáván pro děti, které se chystají započít základní školní docházku. – Všechny fotografie jsou převzaty z prezentace klubu Hanumán na Facebooku.

- 3 Případnou výuku náboženství pak ve státních školách upravuje Školský zákon č. 561/2004 § 15, který ji povoluje pouze registrovaným církvím nebo náboženským společenstvem, kterým bylo přiznáno zvláštní právo vyučovat.
- 4 Viz SCHLICHTSOVÁ, Jitka. Pán Kršna a oddané děti, *Dingir* 16 (3), str. 74-76.
- 5 FÁREK, Martin. Gurukula jako zkouška, *Dingir* 4 (2), str. 20-21.
- 6 SCHLICHTSOVÁ, Jitka. *Výchova a vzdělání v hnutí Haré Kršna*. Praha, 2013. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Husitská teologická fakulta.
- 7 Školský zákon č. 561/2004 sb. § 41.
- 8 Facebook DK Hanumán je dostupný na adrese <https://www.facebook.com/dkhanuman?fref=ts>.
- 9 Dostupné na <http://www.youtube.com/watch?v=vlvUfnY87SY&feature=youtu.be> (download 6. 11. 2013).
- 10 Dostupné na http://www.youtube.com/watch?v=nGXRgsgZ1Co&feature=share&list=UUqsApvx4-U-H4Ixx_h_9gA (download 6. 11. 2013).
- 11 Např. <http://www.youtube.com/watch?v=OJtTZ6tuqj8&feature=youtu.be> (download 6. 11. 2013).
- 12 Celou píseň v úpravě George Harrisona i s překladem celého textu do angličtiny je možné nalézt např. zde: <http://www.youtube.com/watch?v=ZjI8eqy8n1k> (download 6. 11. 2013).

Mgr. Jitka Schlichtsová (*1988) vystudovala obor Učitelství etiky, náboženství a filozofie pro SŠ na HTF UK, nyní působí jako doktorandka na katedře religionistiky Filozofické fakulty Univerzity v Pardubicích. Zabývá se studiem hnutí Haré Kršna, náboženskými hnutími s kořeny v indických tradicích, způsoby vzdělávání a práce s dětmi v náboženských komunitách.

Děti při slavnostním zahájení výuky na farmě Kršnúv dvůr v září 2013.